

Lehdistötiedote

Luxemburg, 1. lokakuuta 2020

Pankkien valtiontukeen kohdistuvan EU-valvonnan toimivuustarkastus on tarpeen, toteavat tarkastajat

Euroopan komissiolla on oikeudelliset valtuudet sekä resurssit rahoituslaitosten valtiontuen valvontaan. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tuoreessa kertomuksessa todetaan, että komissio ei ollut kuitenkaan aina kyennyt käyttämään niitä täysimääräisesti. Vuosina 2013–2018 ilmeni puutteita sekä valtiontuen soveltuvuuden arvioinnissa että valvonnan tuloksellisuuden seurannassa. Lisäksi todettiin, että vaikka valtiontukea koskevat säännöt olivat yleisesti ottaen selkeitä ja yksiselitteisiä, niitä ei ollut muutettu sitten vuoden 2013, vaikka toimintaympäristö oli muuttunut merkittävästi. Tarkastajat kehottavatkin, että nykyisiä sääntöjä arvioitaisiin uudelleen.

Julkinen rahoitustuki on lähtökohtaisesti kielletty EU:n lainsäädännössä. Vuosien 2007–2008 finanssikriisiä seurasi kuitenkin rahoituslaitoksille suunnattujen valtiontukien ennennäkemätön kasvu, kun katsottiin, että on välttämätöntä rajata uhkaa, jonka pankit aiheuttivat rahoitusvakaudelle. EU on sittemmin uudistanut rahoitusalan kehystään merkittävästi. Näillä toimilla on pyritty tekemään pankkien pelastusoperaatioista tarpeettomia. On kuitenkin edelleen tapauksia, joissa pankeille annetaan veronmaksajien rahoja. Komission tehtävänä on arvioida näiden toimenpiteiden soveltuvuutta EU:n sisämarkkinoille. Tarkastajat tutkivat ajanjaksoa, joka ulottui uuden pankkitiedonannon hyväksymisestä elokuussa 2013 vuoden 2018 loppuun. Tarkoituksena oli arvioida, onko komission valvonta ollut tarkoituksenmukaista pyrittäessä varmistamaan, että valtiontukea maksettiin vain poikkeuksellisesti ja että sen määrä rajoitettiin välttämättömään vähimmäismäärään, kuten EU:n perussopimuksissa edellytetään.

“Olosuhteet ovat selvästi muuttuneet vuosien 2007–2008 finanssikriisin jälkitilaan verrattuna, vaikka huomioon otettaisiin yhä kehittyvä covid-19-kriisi. Sääntelykehystä on vahvistettu huomattavasti, mikä on parantanut pankkien häiriönsietokykyä ja vähentänyt niiden riippuvaisuutta veronmaksajien tuesta. Samanaikaisesti yleisenä tavoitteena pidetään pankkisektorin yhdentämistä EU:ssa”, toteaa kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Mihails Kozlovs. “Tilintarkastustuomioistuin kehottaa näin ollen, että komissio harkitsee rahoituslalle suunnattavan valtiontuen virtaviivaistamista niin sääntöjen kuin toimintakäytäntöjenkin osalta”.

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Tarkastajat katsovat, että EU on kehittänyt yleisesti ottaen tarkoituksenmukaiset keinot ja valtuudet pankeille suunnattavan valtiontuen tehokkaaseen valvontaan. Komissio osoitti toimiin tarvittavat resurssit ja asiantuntemuksen ja perusti vankan eettisen kehyksen. Komissio asetti myös käyttöön relevantteja prosesseja, ja sen tapausten käsittelyssä noudattamat toimet olivat yleisesti ottaen sääntöjenmukaisia. Menettelyt olivat kuitenkin joissakin tapauksissa liian pitkiä, eivätkä ne aina olleet täysin läpinäkyviä. Tämä johtui pääasiassa siitä, että ilmoitusta edeltävää epävirallista yhteydenpitoa oli runsaasti.

Tarkastajat havaitsivat, että rahoitusalan valtiontuen valvontaa koskevat säännöt ovat yleisesti ottaen hyvin laadittuja ja selkeitä. EU:n perussopimusten mukaan pankeille voidaan maksaa julkista tukea poikkeuksellisessa tilanteessa jäsenvaltion talouden vakavien häiriöiden korjaamiseksi. Tarkastajat toteavat, että EU:n säännöt eivät kuitenkaan ole tältä osin riittävän selkeitä, sillä niissä ei määritellä, mitä vakavat häiriöt ovat. He panevat myös merkille, että komissio ei kiistänyt jäsenvaltioiden väitteitä, joiden mukaan rahoitusvakauteen kohdistuva riski oli olemassa tietyissä yksittäistapauksissa. Lisäksi komissio kylläkin edellytti toimenpiteitä, joiden tarkoituksena oli rajoittaa kilpailun vääristymistä, mutta komissio ei analysoinut kunkin toimenpiteen todellisia vaikutuksia kilpailuun. Myöskään komission määrittämät tulosindikaattorit eivät olleet täysin tarkoituksenmukaisia, sillä komission työn sijasta ne kuvastivat joissakin tapauksissa ulkoisia tekijöitä, joihin komissio ei voi vaikuttaa.

Lisäksi tarkastajat pitävät valitettavana sitä, että komissio ei ollut arvioinut kriisisääntöjään kunnolla sitten vuoden 2013. Näin ollen säännöt pysyivät muuttumattomina huolimatta sääntelykehyksen uudistamisesta (mukaan lukien se, että pankkien elvytys- ja kriisiratkaisudirektiivi on rajoittanut mahdollisuuksia myöntää tukea pankeille, ellei maksukyvyttömyysmenettelyä käynnistetä), ja huolimatta siitä, että talous- ja rahoitusalan tilanne oli kohentunut huomattavasti (ennen covid-19-kriisiä). Tarkastajat varoittavat, että tilanteessa on riskinä, että EU:n säännöt eivät enää vastaa markkinarealiteetteja.

Edellä esitettyjen näkökohtien valossa ja EU:n rahoitusalan valtiontukeen kohdistaman valvonnan virtaviivaistamista silmällä pitäen tarkastajat kehottavat, että Euroopan komissio

- arvioi vuoteen 2023 mennessä, ovatko nykyiset säännöt yhä tarkoituksenmukaisia ja muuttaa niitä tarvittaessa
- vahvistaa edelleen sisäisten prosessien ja parhaiden käytäntöjen noudattamista
- parantaa tuloksellisuuden mittaamista.

Toimittajille tiedoksi

Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa kielletään lähtökohtaisesti valtiontuki, ellei se ole perusteltua tarkoin määritellyissä poikkeuksellisissa tilanteissa tai yleisestä talouskehityksestä johtuvista syistä. Valtiontuen valvonta on kokonaisuudessaan Euroopan komission vastuulla. Sen tavoitteena on sisämarkkinoiden eheyden turvaaminen suojelemalla kilpailua jäsenvaltioiden aikaansaamilta markkinoiden vääristymiltä.

Erityiskertomus 21/2020 *EU:n rahoituslaitosten valtiontuen valvonta: toimivuustarkastus on tarpeen* on saatavilla 23:lla EU:n kielellä tilintarkastustuomioistuimen verkkosivustolla (eca.europa.eu).

Tämä tarkastus on osa [Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tarkastustyötä, joka kohdistuu rahoitus- ja talousalan ohjaukseen ja hallintaan](#). Kertomus täydentää tilintarkastustuomioistuimen rahoitusvalvonnasta ja kilpailupolitiikasta aiemmin julkaisemia kertomuksia.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksensa Euroopan parlamentille ja EU:n neuvostolle sekä muille kiinnostuneille tahoille, kuten kansallisille parlamenteille, elinkeinoelämän sidosryhmille ja kansalaisyhteiskunnan edustajille. Valtaosa tilintarkastustuomioistuimen kertomuksissa esitetystä suosituksesta pannaan täytäntöön.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin on ryhtynyt toimenpiteisiin covid-19-pandemian torjumiseksi. Ks. tarkemmat tiedot [täältä](#).

Kertomusta koskevat tiedustelut

Vincent Bourgeois – sähköposti: vincent.bourgeois@eca.europa.eu
puhelin: (+352) 4398 47502 / matkapuhelin: (+352) 691 551 502